

Az előfizetés ára:
 1883. januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . 4 frt.
 „ „ negyedévre . 2 frt.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
 1-szer 6 kr.
 2-szer 5 kr.
 3-szor 4 kr.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilttérben egy sor 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál**, **Böhm M.** könyvtőlél **Király-utca-**

Emlékirat

egy sertéshizlaló részvénytársaságnak Pécsert leendő létesítése tárgyában.

Záray Károlytól
 (Vége.)

A sertéshizlalókna a város belterületéről való elhelyezése kérdésének megoldása ma már elodázhatlan. E kérdésnek alább ajánlott megoldásával a város közönsége nemcsak közegészségi viszonyait javítaná, hanem egy életképes s e városra nézve nagy fontossággal bíró vállalatot: a sertéshizlaló részvénytársaságot létesítené, anélkül, hogy az valami anyagi áldozatba kerülne.

Ugyanis: mondja ki a város közönsége, hogy az naptól kezdve, melyen akár magánfél, akár részvénytársaság a város belterületén kívül egy a sertéstartásra és hizlalásra alkalmas telepet berendez — a város belterületén sertések tartása s hizlalása senkinek semmi körülmények közt sem engedtetik meg. E határozat nyomban s ugyancsak hatékonyan ébresztené fel a vállalkozási kedvet.

S a hentesek örülnének annak leginkább, mert így telephez jutnának, melyben sertéseiket tetszés szerinti mennyiségben el-

helyezhetik; egy oly telephez, melyen az okszerű sertéshizlalásra megkívánt minden kellék meg lesz. Sertéseik ott mintegy állandó vásárra lennének kitéve, melyet ez okból a tenyésztők és idegen kereskedők sűrűn is keresnének majd fel. S mindez nem fog nekik több költséget okozni mint most, mikor mindegyik más-más s a célznak csak félig-meddig megfelelő szállásban tartja sertéseit.

Megtiltatván a városban a sertéstartás, előreláthatólag sokan akadnak majd, kik a telepen tartanak majd sertéseket. A fogyasztó közönségnek pedig meg lesz azon előnye, hogy a telepen bármikor kedve szerint válogathat sertéseket.

A vállalatnak így mindjárt kezdetben akkora sertésállomány szállásba fogadása és ellátása jutna feladatául, hogy ez alapon igen könnyen bővítheti ki üzletét. Mult évi decz. és f. é. január hóban privát uton eszközölt számlálás szerint, a város területén a hentesek és sertéskereskedők hizlalóiban mintegy 3500 drb. sertés volt. E szám a városban levő szállásokban egész éven tartani szokott sertésállomány átlagszámát is képezi.

Az illető szállástulajdonosok mind oda

nyilatkoznak, hogy sokkal több sertést tartanának, ha helyük volna. Az, hogy valamely szállás üresen állana, nem fordul elő, ellenben az igen is, hogy egy 2—300 sertés férősségű szállásért havi bér fejében 30—40 frtot is kell fizetniük.

Aztán mennyi vesződségük van az illető vállalkozóknak az eleség beszerzésével! Szüksége van például kukoriczára, meg is van a pénze hozzá, de e közben igen kedvező ár mellett egy falka sertést kínálnak neki megvételre s ő ez alkalmat nem szeretné elszasztani. Ez esetben aztán kénytelen lótni futni, míg valahol nagy nehezen s rendesen búsas kamatok mellett kölesönt kap.

Ha egy sertéshizlaló telep van itt, akkor könnyen segíthet magán, mert eleségről a vállalat gondoskodik s a beállított sertések értékének $\frac{3}{4}$ részéig eleséget, vagy készpénzt is előlegez.

Az illető üzletemberek nyilatkozata szerint bizon lehet arra számítani, hogy a felállítandó telepen mindjárt kezdetben 4—5000 drb. sertés helyeztetnék el csak azon vállalkozók által, kik sertéseiket eddigelé a városban tartották.

A vállalat természetesen nem nagy apparattal, nem nagy és luxuriosus beruházá-

A „Pécs” tárczája.

Kaulbach örültjeinek élete.

— Folytatás. —

Az emberi állatiasság.

Egy férfi alak, melynek félig nyitott szája, előre álló ajka, lesoványodott, besett arca, szemei, a szemöldök fölött kirugó homlokosontok, tövig nyírt haja, buta physiognomiája s egész ijesztő tartása, nézése és tagjáratása a legnagyobb szellemi súlydest árulják el. A szerencsétlen buta, állatias tekintettel fintorgatja arczát, mintha a legkínosabb fájdalmat s a legnagyobb kétségbeesést akarná megtestesíteni. Szája, mely tagolatlan üvöltő hangokat ad, részint egy fogát vicsorító tigrishöz, részint egy vi-gyorgó majomhoz teszi hasonlóná; — minden vonása elég világosan állítja elénk, hogy ő a legvadabb kogyetlenség, a legáltalibb kejezestek s elfajultság martaléka.

Egyedüli foglalkozása a vakarózás és karmolás. Míg egyik kezével kintó sietségel karmolja fejét, addig a másikkal az udvar kavicsos talajából tépi a gyógynövénynek vélt gyomot, s kínálja társainak, mert azt hiszi, hogy mindenki ugyanazon iszonyu betegségre áldozata, mint ő, ki a megtestesült pestis. Ezért egész gondolkozása, érzése és akarata ez egyetlen eszmekör körül forog.

Miután e nyomorult megkapta az erkölcsi pestist, s az eszményi dolgok iránt minden érzéket magában elfojtott, — min-

tán minden utálatos bűnt, a legkeres ttebb kicsapongásokat átélte, undok szellemi szilődéséhez a test rothadása járult. Beszélő szerveit, s agya egy részét a rák megemész-tette. Ezen állapotában ő az ember legborzasztóbb karrikaturája.

A vallásos melancholicus.

Hosszu, kibontott s hanyagul aláhulló hajjal, társainak hátat fordítva ül a többi közt egy ifju lány. Leesüggedt feje, szébrt szemei mély és fájdalmas magába merült-ségre mutatnak.

Ő is azok közül való, kik nem tudják: vajjon áldják-e a gondviselést, vagy panaszkodjanak, a mért nekik olyan lágy, érzékeny szivet adott. Lelkének szebb részét fölemészttette a hittételekben való kételkedés.

Visszás szerelménél fogva, midőn a nagy világba lépett, egyedül állva, minden védő és támasz nélkül, maga magának kelle vallásos meggyőződését megteremtenie. Sem a racionalisták hidegsége, sem a dogmatikusok merevsége az ő szeliden érző, gyöngyvirághoz hasonló szivét nem elégítették ki. Azok fagyos okoskodásaiban nem találta megnyugvást, mert ő többet kívánt, mint hideg szavakat. Az utóbbiak vallásainak pedig összes eredménye sem volt egyéb egy kétséges vállvonításnál és koldus szegény erkölestannál, minden belső alap nélkül. Ezért a mystikusok karjaiba veté magát. Lelkesedéssel hallgatta ezek minden prédikátorát, elkezdve a legszentimentalisabb susogóktól a legdühösebbekig, s aggódo lelkiismerete mindeniknek tanaiból a legszigorubb

szabályokat vonta el. Utoljára már alig mert szabadon lélegzeni: nem tudta, hogy honnan foly a méz, honnan a mérge, nem tudta, hogy istenhez van-e közelebb, vagy az ördöghöz. Ha egy vigan játszó gyermeket látott, már fölshajtott, tarka színű ruha látása már aggasztotta s szívesen alakította volna át az egész világot egy nagy gyászoló intézetté, hol folyton halotti predikációkat tartanak. Mindenféle nélkülözésekre rá adta magát, s lemondott a legárthatlanabb örömeiről, csak hogy alkalma ne legyen — vétkezni. Sőt egy gyümölcs löszakítása, egy félregnek véletlen eltaposása neki lelkiismereti furdalást okozott.

Lelki harcza ily módon a leghevesebb lett, midőn egy érzelme merült fel szívében, mely bizonyára minden más érzelmet képes lett volna elnémítani, csak a tufeszített vallását, a hitbeli kétségkedést nem: bele szeretett egy katonatisztba.

Most már éjjel-nappal az kintozta, vajjon nem véteke szeretni, vajjon nem művelne-e jobb, Istennek tetszőbb dolgot, ha előné érzelmeit s aztán nem menne férjhez, midőn már ugy sem szeret! Végre már oda jutott, hogy abból is lelkiismereti dolgot csinált, ha vajjon szabad-e neki imádkozni? mert azt hitte, hogy erre méltatlan.

Igy esett lassankint kétségbeeséssel határos aggódásba, mely buskomorságba

A bolond kritikusa.

Egy disznóbőrbe kötött kodexhez hasonló physiognomia áll előttünk: ez a vén, kiszáradt kritikusa, a vén korrektor, ki olyan

sokkal, hanem a kezdetben bizton várható forgalomhoz mért módon, arányban lenne szervezendő.

A vállalatnak továbbá ugyanazon üzletkört kellene felölelnie, mint a kőbányának; és pedig: az alantabb felsorolandó díjak mellett szállásokat adna bérbe. A sertéseknek folyton friss vízzel való ellátásáról, a hizlaláshoz szükséges eleség beszerzéséről gondoskodnék s ez utóbbit csekély provisió mellett vagy készpénzért, vagy pedig az illető fél sertesei, mint kézi zalog értékének $\frac{1}{4}$ -ig hitelbe is nyújtaná. Végül a társulat gondoskodnék a sertések őrzetéről, a szállások jókarban- és tisztántartásáról s a sertéshizlaláshoz és sertéskereskedéshez szükséges mindenemű eszközökről.

Ezek után térjünk át a vállalat létesítéséhez szükséges költség és a vállalat jövedelmezőségének kiszámítására.

I. A telep terjedelmét egyelőre csak 10,000 drb. sertésre kellene felvenni. Minden darab sertés után 2 □ ölet számítva* (a fürdők, utak s épületek területét is beleértve) összesen 12 $\frac{1}{2}$ kat.hold szükségesletnek. Holdját 600 frtjával véve kerül a telek: 7500 frtba.

II. Sertésszállások (fürdők és kikövezett etető helyekkel) vizvezeték, raktárak, iroda és koresmahelyiség építése kerül (a kőbányai telephoz arányitva) holdanként 600 frtba, összesen 82,500

90,000 frtba.
III. Forgó tőke kellene az első évben 10,000 frt.

Összes szükséglet: 100,000 frt.

Üzleti kiadás az első évben.
(Az első évre csak 6000 drb. sertést veszek fel átlagos napi állományának.)

- 1) Igazgatósági kiadások 1500 frt.
- 2) Pénztárnok, ki egyuttal a könyvvezetést is ellátja 1000 frt.
- 3) Irodai segéd 600 frt.

* Kőbányán átlag 1 drb. után 1 $\frac{1}{2}$, Kecskeméten stb. pedig csak 1 □ ölet számítanak.

szivesen hallgatja, ha doctor urnak szólítják! Gyűrött cylindere, nagy „Vatermörder“-e s egykor bizonyára fehér színű nyakkenője, már magokban mint tudóst állítják elének!

Határozott tudós arczot vág, mint minden litteratus. Hogy azonban tudós írő-e, vagy bizonyos újság-cikkiek napzsámolója, vagy korrektor? — mindjárt megállítjuk.

Roszkedvű, mindent gáncsoló, éles, mégis bizonytalan tekintete, mélyen lehuzott mogorva szemöldöke és sajátos orra, mely a folytonos fintorgatás és kicsinylés követeztében meglehetősen fölhúzódtott, ránczos arca, mely egy mopszhoz teszi hasonlónvá, zsebébe dugott kezei s egész alakja, sikerült képet alkotnak arról a megtestesült üres gögről, mely a maga nyomorúságos közepserűségét olyan nagyra tartja; szóval egy megbolondult kritikusról, ki souverain felsősséggel bírál le mindent a világon.

Egyike azoknak, kik a mig mindent lerántanak, addik magok a magok szemében annyira emelkednek, hogy már tovább nem emelkedhetnek, megbolondulnak; a kik képzelgésük legmagasabb fokára jutva s az örökös kritizálástól szelemileg lesoványodva, megölvé, büszkén kiáltják iróasztaluk trónusáról: „Először jövök én! Aztán — jó sokáig senki, s csak akkor az ur isten az ő apró-cseprő népségével, mely különben kritikán alól áll s csak azért él, hogy a kri-

4) Napi biztosok illetménye	1460 frt.
5) Raktárnok évi fizetése	700 frt.
6) Örök, etetők, tisztogatók (14 ember á 250 frt. évi fizetéssel)	4200 frt.
7) Allatorvosnak	200 frt.
8) Utazási czélokra	1200 frt.
9) A szállások javítására	200 frt.
10) Irodai kiadásokra	300 frt.
11) Tűz elleni biztosításra, adóra és előre nem látott kiadásokra	1470 frt.
Összes kiadás	12,830 frt.

Bevétel az első évben.

Helybeli hentesek, hizlalók s vidéki kereskedők és tenyésztők által hizlalásra, vagy csak tartásra elhelyezendő 6000 drb. sertést felvéve s darabja után naponként átlag csak 1 $\frac{1}{2}$ krt.*) számítva, várható már az első évben szállásbér fejében: 32,850 frt.

A 6000 drb. sertésállományból 3000 drbot olyanokul véve, melyek eleségének beszerzéséről a vállalat gondoskodik s egy sertésre átlag naponként csak 2 klg. eleséget számítva, kell az első évben 21,900 m. mázsa eleség.** Minden m. mázsa után csak 15 kr.*** be-

*) E díjat az illetők, mint mondják, édes örömet fizetik meg. Kőbányán 2 krt. is számítanak. A szállásbér egyébiránt az elhelyezendő falkák kisebb, vagy nagyobb voltától függ. A nagyobb falka után kevesebb szállásbér fizetetik, de ezeknél a vállalat az eleség utáni provisió fejében kap több jövedelmet.

**) Az eleség beszerzése kivételesen csak oly feleknek lenne megengedendő, kik a vállalat szállásiban egész éven át nagyobb falkákat tartanak. A raktár használatáért azonban külön díjat tartoznának fizetni.

***) Kőbányán e provisió 20–35 kr. közt változik. E czímen jóval nagyobb jövedelem várható; mert e provisió 15 kral, ugyancsak csekélyre van szabva. Az illető hizlalók bizonyára szivesen fizetnek 20 kr. provisiót is, semhogy nekik kelljen az eleség után járnai, költséges utazásokat tenni s a bevásárolt eleség ide szállításáról gondoskodni.

tikusoknak legyen, min gyakorolják toluakat!

Régen — mivel valószínűleg az iskolával szerencsétlenül járt, vagy mint elbeszélte néptanulót, másképp kenyérhez nem jutott — egy könyvkereskedés korrektora volt, hol némi csekély. — nyomtatott ívek után számított napzsámért kelle a kefele nyomtatottakat javítania s ezért még év negyedenként egyszer hivatalos is volt principalisa asztalához. A nyomda- és íráshibák javításától csak egy kis ugrás volt hátra a szerzők gondolatainak javításához. — s ebben mindig jobban-jobban gyakorló is magát. Így — mivel különben is volt egy kis hajlandósága a tudóskodásra, az iskolamesteri pöffeszkedésre — egyre bátrabb és bátrabb lett s csakhamar átvette egy vidéki lapocskánál az irodalom és művészet fölötti bíráskodás hivatalát.

Ugy tett, mint manapság annyi más pályatészettelt járdataposó; tudós arczal irt mindenről, a mi csak a tudomány és művészet terén megjelent. Feltálléért irt műtárgyakról kritikát s egy lélegzetvételre ledorogolt 30 festményt. Emberünknek újságkritika-irkázatára nézve korábbi korrektori hivatala igen nagy hasznára vált, mert, véleménye szerint, Mihelyt sikerült szerzőjének (a kit bíralt) néhány toll- és sajtóhibáját kimutatni, mint ellenségét azonnal a sárig leránthatta, halálra paskolhatta, a nélkül, hogy a gondolatokat bár megér-

szerezési provisiót számítva, várható e czímen:	3,285 frt.
Raktári bérek után	200
A koresma és szálló utáni bér 250	250
A mázsa használatá után	50
A trágya eladásából	50
első évi összes bevétel	36,685 frt.
levonva ebből a kiadást	12830
marad haszon	23855 frt.
Leszámítva ebből a telepbe fektetett 90000 fr. ésa folyó tőkét képező 10000 fr. 6% kamatát	6000

jutna a 100 frtos 1000 drb. részvényre osztalékul . . . 17855 frt. vagyis minden 100 frtos részvényre 17 frt 85 $\frac{1}{2}$ kr. osztalék. Tehát minden 100 frt. 23 frt 85 $\frac{1}{2}$ krt. jövedelmezne! Akkor ez összeg, hogy ha azt csak felére szállítjuk is le, még mindig oly jövedelmet nyerünk, melyet csak nagyon kevés vállalat nyújt. Ha a fenti 23 frt 85 $\frac{1}{2}$ krhoz csak felét vesszük, akkor a vállalat telepén elhelyezendő sertések naponkénti átlagos állománya csak 3000 darab lenne. Az pedig alig hihető, hogy midőn a mostani nyomorúságos viszonyok közt a városi hizlalóknak levő sertések évi állandó átlagszáma közel 3500 drbra tehető, akkor egy az okszerű hizlalás s a modern kereskedelem és forgalom követelményeinek minden tekintetben megfelelő s egy hatalmas vállalat gondos kezelése alatt álló s egy kiterjedt vidék kereskedelmi emporiumát képező sertéshizlaló telepen a napi forgalom 3000 drb.-nál nagyobb ne legyen?

De ha ezen eshetőséget vesszük is számításunk alapjául, még akkor sem esalódnak. Egy 3000 drbnyi állandó állománynál a kiadások is kevesebbek, mint 6000 drb.-nál. A kiadási kevesletet 2830 frtra számítva, mutatkoznék 10,000 frt. üzleti kiadással szemben még mindig 18345 frt. jövedelem.

tette volna. Ez azonban a közönségnek elég volt; épen mint ma.

Kritikusunk mig Lipesében, mint korrektor, csak a nagy ünnepeken, évnegyedenként egyszer jelenlehet meg ura asztalánál, mint journalista naponként hivatalos volt, sőt némely nap többször is. Minden szerelmes rimfaragó, minden sensatios színmű-író, minden deszkataposó és szinfalhasogató, minden érzelő énekes és kétes népszínházi hősnő, minden pictor, s a jövő festőművészetének minden inasa és legénye, minden aranyozó és fénymázoló, általában minden gyatra közepserűség, mely a tömeg, izléstelensége, részben pedig gondolkodni s ítélni képtelen éhletelensége után tengődik, s mindazok, kik recomból élnek — meg-meg hitták, hol ebédre, hol vacsorára, hol theára, champagneira stb. Így barátai lettek nem csak egy bizonyos tudós-cső-cselék, az irodalmi proletár-sereg, hanem a kenyér-művészek, valamint azok tisztelői is, a kiknek körében ő magát mint nagyra-becsült, s a „termelő” és „fogyasztó” közönségre nézve nélkülözhetetlen, pótolhatatlannak tartá.

A philisterek bámulták, tapsolták a tudós újságit, ki Istent, embert, a világon mindent meg tud bírálni.

(Vége következik.)

Ismétlem azonban, hogy ilyen eshetőség elő nem fordulhat. Figyelembe veendő aztán még itt, hogy számításunkat az első üzleti év várható forgalmára alapítottuk, a mikor a vállalat telepével az érdekelt körök nagy része meg sem ismerkedett, egy másik része meg a vállalat igénybe vételét üzleti eljárásának az első évben miként leendő alakulásától teszi függővé. Egy-két év alatt a forgalom 2—3-szor akkora lesz, mint az első évben. A hízáló vállalat szervezetéből kifolyó, kereskedőre és tenyésztőre egyaránt kedvező intézmények csakhamar messze viszik hírét a pécsi telepek. Így pl. többek közt abból is mennyi előny háramlik az illetőkre, hogy minden szállítvány, mely (a helybeli vasúti állomással rendes vágánnyal összekötendő) pécsi sertéshizláló telepre adatik fel, vagy indíttatik el onnan, átmeneti vagy különbözeti tarifa alkalmazása mellett továbbíttatik, a mi a mostani szállítási díjakhoz viszonyítva, 35—40%-nyi megtakarítást jelent.

Számításomból kihagytam továbbá a város részéről remélhető anyagi és erkölcsi támogatás értékét, mely szintén egy igen jelentékeny tényezőjét képezendi a vállalat létrejöttének és felvirágzásának. Erre bizvást számot lehet tartani, mert a város közügyeinek vezetése jelenleg oly férfiak kezében van, kiknek eddigi működése kezeségül szolgál arra, hogy ott, a hol egy a város iparát, kereskedelmét, forgalmát igazán előmozdítani, emelni képes vállalatról van szó — a szükséges támogatást nem fogják megtagadni. Különböző ez joggal is elvárható, mert a város — a mint az a sertéshizlálóknak a város területéről való elhelyezése tárgyában hozott s fent idézett határozatából kiténik — e tekintetben már kötelezettségeket is vállalt magára. Ezeknek csak igen kis részét teljesítse s a cél hamar el lesz érve; s ezzel maga a város fog legtöbbet nyerni.

Ezzel felhoztam mindazon érveket és adatokat, melyeket a szóban levő terv megvalósítása érdekében felhozni szükségesnek véltem. Nézeteimet és számításaimat nem tüntetem fel feltétlenül helyeseknek; ellenkezőleg arra kérem az érdeklődőket: sziveskedjenek ez igénytelen soraimat beható kritika alá venni, hogy az ez ügyben legközelebb egybehevandó értekezleten netáni téves nézetek és hibás számítások helyesbítsenek s ezzel az érdemleges kombinatóknak tiszta, világos, s megbízható alap nyujtassék.

Közegészségügyi óvintézkedés. A budapesti Rókus-kórház egyik osztályának fő orvosa emlékiratot nyujtott be a belügyminiszterhez, a melyben elmondja, hogy 14 évi működése alatt az említett kórházban járól ag gyógyított mintegy 10,000 bujakóros közt 2000 volt olyan, a kik a száj-és torok-ür bujakórjában szenvedtek s a kik a közönséggel folytonosan érintkezésben állanak, a kikre a gyermekek, ugyszintén a háztartás legfontosabb része: az ételkészítés van bízva és a kik a vendéglőkben az étkezöket szolgálják, mint pincérek, süttők, fodrászok, borbélyok, szakácsnők, cselédek stb., minnek folytán a közegészségügy, főleg pedig a családok körében a gyermekek egészségi állapota súlyos ártalmaknak, sőt veszélyeknek van kitéve. A belügyminiszter a memorandumban felhozott indokok alapján, tekintettel arra, hogy hasonló körülmények

az országban máshol is furoghatnak fenn, körendeletet intézett az összes tvhatóságokhoz, melyekben szigorú eljárásra utasítja az ily egyéneknek törvény által elrendelt hatósági gyógykezelés alá vételét iránt, de mivelhogy az ellenörzés akadályá leginkább a betegség felismerésében rejlik, egyuttal a hatóságnak a legnagyobb óvatosságot ajánlja, nehogy elhamarkodott hatósági beavatkozás, vagy merőben gyanúsító ráfágás által az illetők személyes szabadságukban ok nélkül háborgattassanak, szeméremérzetükben s erkölcsi öntudatukban alaptalanul megsértessenek. A miniszter legezérelvezetőbbnek tartaná azt a módszert, hogy a nagy közönség olyanok által, kikkel leginkább érintkeznek és a kik iránt bizalommal viseltetik, mint pl. az orvosok által ez ügy rendkívüli fontosságára s a keletkezendő veszélyek nagyságára, melyek leginkább a családokat sujtának, — kellőleg felvilágosíttatnék, hogy a saját érdekében: eselédjei, munkásai s mindennemű üzleti személyzetének egészségi állapotát a legéberebb figyelemmel kísérve, mielőtt tapasztalja, vagy alaposan gyanítja, hogy azok a nevezett bántalmakban szenvednek, egyrészt az azokkal való érintkezéstől óvakodjék, másrészt az illetőknek gyógykezelés alá vételét iránt intézkedjék.

Végszó a „tulterhelés“ kérdéséhez. *)

Tisztelt Szerkesztő ur!
A tulterhelésről irt ezikkimhez nincs több mondani valóm és pedig annál kevésbé ma, mert B. R. tanár ur teljesen más alapon áll, más elvből indul ki és így természetesen egy ugyanazon eredményre ketten sohasem juthatnánk. Én ugyanis azt vallom, hogy a tanulóknak a iskola-ban kell tanulniok; B. ur, a szerzetes rendek főnökeinek elaboratumából csak most idézi alapelvét, mely az enyimmel ellenkezik.
De sajnálattal ismételn ki kell fejeznem azt is, hogy a t. tanár ur ellenmondásokban tévedez, mert pl. azt írja, azért nem használnak a mi gymnasiumunkban új könyveket „mert a gym. új tanterv nem minden tárgyban lépett még teljesen életbe stb.“ és mégis itéletet mond a t. tanár ur ama tantárgyak fölött, az új könyvek felett, a módszeres utasítások felett — tehát a tapasztalás nélkül. Vagy elég bizonyított az, ha a t. tanár ur egyszerűen egy hírlapra a „Közoktatásra“ hivatkozik? (Mellesleg megjegyzem, hogy az általam felsorolt könyvek nagyrésze az alsóbb osztályokra való, hol a tanterv már érvényben van).

Hogy pedig épen a „Közoktatás“ menyire megbízható, azt eléggé illusztrálhatja egy példa. Az utolsó számban a „Közoktatás“ lapvezére azt mondja, hogy a minister ur felszólítására kidolgozott egy tervet az „egységes középiskola“ értelmében; rá hétéfőn az országházban a minister ur teljesen elítéli az egységes középiskolát és biztos forrásból tudom, hogy a minister ur tényleg szóval sokkal keményebb kifejezést használt, mint a hogy a lapok közölték, — épen úgy a tulterhelésre vonatkozólag! Annál sajtáságosabb, hogy B. tanár ur még azt is, hogy N e m e t o r s z á g b a n mennyit kívánunk meg a gymnasiumban, a „K ö z o k t a t á s b ó l“ itéli meg! Talán mégis jó lett volna egy német tantervet megézni, akkor aztán határozottabban megmondhatná, melyek hát azok a tantárgyak, melyekből Németországban kevesebbet követelnek?? A t. olvasó közönség szivesen vette volna, én meg igen-igen kíváncsi vagyok rá!

n.—i.

*) Ezzel a nagyrédekű vita befejeztetvén, köszönetet mondunk érte a derék tanfőnöknek s talán helynyugoznak azon szülők is, kik a vitát folytatni akarták, ha figyelmüket az országgyűlésre irányozzuk s velük együtt onnan várjuk és elvárjuk, hogy a szakfőnök által kimutatott nagy és kis hiányok egy a rendszérből, mint azokból, kikre a főfontosságú tanügy bízva van, kiküszöböl tessenek. Szek.

A bukovinai magyarok hazatelepítésére folytatólag adakoztak kiadóhivatalunkban: Z s i n k ó István kanonok 5 frt B o d ó István 3 „ I v a n k o v i t s István Dráva-Szt.-Mártonbói posta-utalvánnyal küldött 10 „

Összeg 18 frt

Eddigi gyűjtésünk a már kimutatott 65 frt

Összesen 83 frt

Szives adakozásra kérjük fel a hazafias közönséget; az adományokat kiadóhivatalunk készségesen elfogadja.

H i r e k .

Gorcsakoff orosz birodalmi kanczellár f. hó 11-én reggel 4 órakor meghalt.

Adókövető bizottság. A pénzügyminiszter ez évre a városi adókövető bizottság elnökévé B o d ó István, helyettes elnökévé P e f f e r Antal és tagjaivá F i s c h e r Lajos és W e i d i n g e r Ferencz urakat nevezte ki; a város részéről a bizottságba bevalasztottak: B l a u h o r n Antal és G r ü n h u t h Ignác, mint rendes és H a r t l Ferencz, B ö h m Felix urak, mint pótagtagok.

Vasár-és ünnepnap a postán. A soproni m. kir. postaigazgatóságtól vett értesítés folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint a nevezett igazgató-ág kerületében levő állami kezelés alatt álló kir. postahivataloknál vasár- és ünnepnapokon a postautalványok felvétele s azok, valamint az utánvételek kifizetése csak délutáni 5 óráig teljesíttetik. A pécsi keresk. kamara elnöksége.

Faiskola felügyelők lesznek már most Baranyában is s így van reményünk, hogy e téren is előbbre megyünk. Kinevezésre előterjesztettek: a pécsi járásba Mészáros József, peterdi ref. lelkész; a pécsváradi járásba Kerner János, kémendi tanító; a mohácsi járásba Peresz Kálmán, utbiztos; a baranyavári járásba Stefan Péter, dárda tanító és Majer János, baáni tanító; a siklósi járásba Mányi Imre, vaiszloi erdész és Peterdi István, gyűdi ny. főerdész; a szentlőrinci járásba Balla Ferencz, ny. gazdatiszt és Greksa J., ny. erdész; a hegyláti járásba szintén Balla Ferencz és Futaki György, kárárszi tanító.

Polgári iskola Mohácson. A mohácsiak — úgy látszik — komolyan veszik a polg. iskola ügyét. Legközelebb nagygyűlést tartottak e tárgyban s a polg. iskola felállítását nemcsak elhatározták, hanem rögtön gyűjtést is rendeztek s félóra alatt összegyűjtött 8000 frt. Nem találunk elég szép szavakat e rendkívüli s Mohácson szokatlan lelkesedés magasztalására, de mégis sokkal jobban szeretjük volna, ha előbb annak a 800 tan. kötelesnek elhelyezéséről gondoskodtak volna, kik eddig — saját kimutatásuk szerint oktatásban nem részesülnek. „N—a.“

Helyes intézkedés. Baranyamegye közgazgatási bizottsága kötelességévé tette minden megyebeli tanítóknak, miként szigoruan ellenörizzék az ifjuság egészségi állapotát, járványos betegségek előfordulása esetében pedig azonnal tegyenek jelentést a járási polgárbíró s kir. tanfelügyelőnél, hogy ezek a szükséges lépéseket, illetve óvintézkedéseket azonnal megtehessek.

Mennyi törvény! Alkottottott 1865/7-től bezárólag 1882. év végéig 774 törvényozik. Ezen tömege a törvényeknek — nem számítva a nemzetközi szerződések, vasúti s egyéb vállalati engedély-okmányok szakaszait — tartalmaz nem kevesebb, mint 10906 paragrafust. Ha már most még latba vesszük a 17 vastag kötetet kitevő miniszteri rendeletek tárát, melyek legnagyobb részt a fentebbi törvénytömeget magyarazzák, felvilágosítják, kiegészítik stb. s melyek, ha többet nem, kétszer annyi paragrafust szintén kitesznek — szép halmaz jog-, törvény-és rendeltetudományoknak kell egy ember fejében lenni! — Aki ezt mind nem tudja, ha jogász, sok foku vizsgáin könnyen meg-

bukhatik; ha laikus, — minthogy a törvény nem tudása senkit nem ment, tehát annak is tudni kell, — nagyon könnyen valamely joghátrány, vagy jogvesztési bajba, vagy bírságba keveredik, avagy éppen rendőrségi vagy bírósági dutyiba kerül. Csak a bírák tudják — kell tudniok — mindezt, azon évezredek elvnlé fogva: iura novit curia. Innen van csak a jogtudományi szakban 29 kötetben foglalt mintegy 5000 döntvényünk. — Ami a fentebbi törvények megalkotásának árát illeti, minthogy a törvényhozásra előirányzott kiadások a jelzett időszakra mintegy 13.500.000 frtot tesznek, kitűnik, hogy átlag egy-egy törvény megalkotása körül 17500, egy-egy paragrafusé átlag 1200 frtba került!

Halálozás. Sedlmayr József, takaréktári hivatalnok neje f. hó 10-én meghalt. Az elhunytat számos rokon s barát gyászolja. Béke hamvaira! Barbély György, szt.-erzsébeti plébános, e hó 6. és 7-ike között éjjel meghalt, e hó 8-án helyezték az elhunytat az örök nyugalom helyére. Nyugodjék békében. A helybeli gymnasium ötödik osztályának legjobb tanulója, Horváti József e hó 10-én a halál éragadta társai köréből. Az elhunytat hétfőn tették örök nyugalomra, s utolsó útján a tanári kar s az egész ifjuság kísérte. Földi pályáját korán bevégzett szép tehetségű ifjunak legyen könnyű a föld!

Sorozás. A pécsi szolgabírósi kerületben múlt héten megtartott sorozásnak kielégítő eredménye volt. Soroztatott a hadsereg részére 83, a tartalékba 41, a honvédséghez 33 ember.

Felvilágosításul. Tek. Salamon József kir. tanfelügyelő legközelebb közzétette Baranyamegyének 1882. évi közoktatási állapotáról szóló jelentését és e kimerítő jelentés „tanítóegyleti ügyek” rovatában a „Pécsi tanítóegylet”-ről is tesz említést, a többi adatok közt felemlítvén: hogy az egyleti könyvtárban van 158 kötet, de az egész éven át csak 4 tag vette igénybe s 8 munkát olvasott. Mily különös színben tünteti föl e rövidke statisztika az egyleti tagok önmivelődési hajlamát s törekvését, mondanom fölösleges; s ha a közönség e miatt megrovó ítéletet mond fölöttünk, nagyon helyesen cselekszi — noha mi ezt a valóságban épenséggel meg nem érdemeljük. — A kir. tanfelügyelő ur — igaz, csak arról szólhatott, a mit neki az egyleti könyvtárnok jelentett; de azért felvilágosításul s igazolásunkra kénytelen vagyok azon körülményt fölhozni: hogy a „Pécsi tanítóegylet” tagjai majdnem $\frac{10}{10}$ részben pécsi és bánatelepi tanítók, kik részint s a j á t, részint pedig hatóságok különös kegyéből külön, g a z d a g szakkönyvtárakkal rendelkeznek, s mintán ezekbe évről-évre a legújabb művek szerezetnek be, nagyon természetes, hogy ezeket veszik igénybe, innen olvasgatnak s nem az egyli könyvtárból. — Midőn e felvilágosítás megadásával hivatalos kötelességemet teljesíttem, vagyok kitűnő tisztelettel. Pécsen, 1883. évi márczius 8-án. Warga Ferenc, egyleti elnök.

A szigetvári takarékpénztár február hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen bemutatott forgalmi kimutatás szerint pénzmaradvány volt 1882. évről 23025 frt 88 kr.; míg a jövedelmet kimutató nyeresévesztés számla 7676 frt 53 kr. tiszta jövedelmet mutat fel.

Felolvasás. Gliicksmann Henrik, a Fünfk. Zeit. munkatársa, vasárnap este 6 órakor felolvasást tartott a kereskedelmi önképző és betegsegélyező egyletben. A felolvasó német nyelven „Az élet comediája” cím alatt értekezett, azon tárgy felett, hogy az életben minden csak játék. Szükségtelen mondanunk, hogy a tehetséges fiatal ember mindvégig élénk érdeklődésben tartotta hallgatóit, kik nem is késtek felolvasó fáradságát élénk tapsokkal jutalmazni.

A torna és tüzoltó-egylet tagjait 1883. évi márczius hó 18-án vasárnap dél-

után 4 órakor (a városház nagytermében) tartandó közgyűlésre hívja meg a választmány. Tárgy: A választmány előterjesztése a torna- és tüzoltó-egylet tulajdonát képező tornacsarnok és szerelményei, valamint a tüzoltási szereknek, Pécs szab. kir. város közönségének leendő átadása tárgyában.

Pósta. Folyó évi márczius hó 11-én Baranyamegye pécsvári járás Szent-Erzsébet községében, „Püspök Szent Erzsébet” elnevezéssel, kir. postahivatal lépett életbe.

Színházi hír. Erdélyi Marietta, — kit Bogódy szerződésszegés miatt tavaly beperelt — husvét hétfőjén négy vendéglőadásra fog megérkezni. Repertoireján vannak: Boccaccio. Kis herceg, Donna Juanitta, Piros bugyelláris és Fatimitza. Kíváncsiak vagyunk az énekesnőre, kinek szerződésszegése abban az időben oly nagy port vert fel.

Szépítőszér. A ki szép akar lenni, vagy maradni, annak megnyitott most az alkalom, szándéka véghez vitelére. A márcziusi havat hathatós szernek mondják s most van benne részünk, akár télen. Míg karácsonyunk feketé volt, fekete vasárnapon fehér reggre, hótól borított háztetők, utczák s hegyekre virradtunk. — Sajnos, hogy e hó nem fogja magát tartani s így bár a gazdák, akármily csekély legyen is, örülnék, mi csak boszankodunk, mert ismét térdig járhatunk a — sárban.

Felbbezés. A múlt városi közgyűlésnek a tornaépület átvételére vonatkozó határozata ellen Kisasszony József, Németh Gyula és Bolgár Kálmán bizottsági tagok felebbezést adtak be.

Kutyatartók figyelmébe. A városi rendőrkapitányság ma egy igen üdvös rendeletet bocsátott ki, melynek kezdeményezése a közrendészeti bizottságból indult ki. E rendelet szerint a kutyák vagy zsinegen vezetendők, vagy szájkosárral látandók el, továbbá tiltva van kutyákat nyilvános helyekre u. m. sétatér, vendéglő és kávéháza vinni. Azon kutyák, melyek bár ebvédegyggyel el vannak látva, de szájkosaruk nincsen, vagy nem vezetnek zsinegen, a p e c s é r á l t a l e l f o g a t n a k s 48 óra alatt ki-vegeztetnek. A vendéglősöknek, úgy a kávé-soknak pedig szigoruan meghagyott, hogy a kutyákkal jövő vendégeket a tilalomra figyelmeztessék, ellenkező esetben megbüntettetni fognak. Ezen rendelet ellen vétők az 1879. 40. t. cz. 103. §-a értelmében 100 frtig fognak bírságotlanni.

Beküldetett. A „Pester medicez. Presse” írja: A legközségesebb köhögés veszedelmessé válhatik, tehát tanácsos a legkisebb s legjelenteklenebb hirtunál egy kellemes szert használni, mely az emésztést nem akadályozza, az Egger-féle pastillák e célra kitűnőnek bizonyultak, a mennyiben a köhögési inger eltávolítják, előidéz a nyálka vetést és nem ideznek gyomorsarat-Egy eredeti doboz 25 kr., 50 kr.

Gyomorba jár ellen Egger fia gyógyszerkurgyárosnak sikerült kellemes ízű pastillákat készíteni, melyek emésztés hiány, görvélly, halványosság, ismétlődő fájás, vese köbetegek ellen igen meglepő jó hatással bírnak. Egy eredeti doboz utasítással együtt 30 kr. városunkban raktáron következő gyógyszerész utraknál: Kunz Nándor, Kovács M. Sipőcz és Irgalmas szerzeti gyógyszer-tárban.

(Bútorvásárlóknak) A budapesti Steinbach Sándorféle hirdetését különös figyelmükbe ajánljuk.

A vasárnapi hangverseny.

Egy év előtt tizenhét zseniész eljátszotta Beethoven, Mendelssohn symphoniáit, egyikét műkedvelő nem hagyta el őket akkor sem, Preuss urnak sikerült a hangversenyt „szép számu” hallgatósággal ellátni és mikor vége volt, sóhajta távozott hazá közreműködő és közönség, résztvevő volt mind-egyik a — desperatióban, melylyel eltelet mindaz, aki szemlélője volt Pécs zenei multja hanyatlásának.

Múlt vasárnap 80—90 közreműködő alig fért el a falakig kibővített állványon. Pontban 4 órakor telve volt a terem műl-vezetre számító közönséggel és mikor a

hangversenynek vége volt, örömmel távozott mindenki, mert műlvezetett talált és látta Pécs zenei jelenét és bizalmat nyert zenei jövője iránt megint.

Nagy változás, valóságos átalakulás, tán újászülletés — egy rövid hosszú év alatt. De van magyarázata: a „Pécsi Dalárda” ma egy éve úgy hitte, hogy nagyon szorosan van összekapcsolva a közönséggel, elszakított a köteléken, s ez majdnem végkép elszakadt; téves volt a diagnózis, majd belehalt a dalárda. Aztán megint fellépett hivatalos a magaslatára: elment győzni az egész ország előtt, hazajött s tapasztalni kényszerült, hogy szorosan van összekapcsolva a közönséggel. Ma — betöltte hivatását!

A zeneegylet? Szegény! Ijesztették vele az embert, népszerűvé tudott lenni az, aki ellene irt vagy beszélt. Megvolt az oka: a közönség, melynek 12000 frtjába került egyenkint, nem tudott benne egyenértékűt találni; egyikét bál zenéje, egyikét hangverseny, a korcsmai muzsika nem cél, csak kenyérkereset, a cél: komoly munka után a művészet. Ma — miigényeket elégitett ki!

Budapesten nincs 30 műkedvelő hölgy olyan, aki testületbe szövetkezik, ügybuzgón tanul s alkotó elemével képi magát egy egyesületnek, a mely a zene-művészet minden irányát fölölleje; Budapestben nincs, Pécsen van! Ma láttuk mindnyáján, hogy van; hallottuk mindnyáján az ép, üde, ifju hangokat, melyek a főváros nagy hangversenyait ellátni képesek volnának!

És minő megnyugtató látvány az, hogy a közönség azon része, mely gyakorlati művészettel foglalkozik, beül a zenekarba, eljár a farszto próbákra s vállelve a hivatás szerinti zenszakkal, teljes sikerre juttat oly művet, minő egy Mozart symphoniája.

Ez volt az első szám. Pécs bővelkedik valódi zeneértőkben, egy sincs köztük olyan, akit a „Jupiter” symphonia teljes mérvben ki nem elégitett volna, de kivált az Adagio, a melynek finom árnyalatai bravourral sikerültek. Erős kéz, tisztult műizlés hatalma nyilvánult a vezénylő karnagy, Lóhr ur részéről a classicus mű betanításában.

A „Pécsi Dalárda” választása, hogy Pichler Bódog költeményét „A vizsgálató”-t adja elő, a kegyelet műve volt; 1864-ben pályadíjjal jutalmazta, most, 19 év mulva mutatta újra be. A szerzemény zenei szépségekkel bővelkedik, de összhátása nem megfelelő. Ugy látszik, hazai zeneköltőink nem szerencsések abban, hogy egy s e g y e t tudnának, önteni oly műbe, melylyel nagyobb szabásu dalkölteményt kívánnak fölöllelni. A mozaikszerűség kellemes hatással van, de nem imponál. A mű előadásával zajos tapoktat aratot a dalárda.

A mai zeneinépnek a prestiget Preuss Adolf ur adta meg. Ő tudná megmondani, adózott-e kitűnő zongorajátéknak lelkesebb elismeréssel közönség, mint ma a pécsi. Schumann „Concert”-je (a-moll) Preuss ur művészetének megfelelő mű, nincs technikai nehézsége, melyet könnyűséggel le nem küzdene. Meglepő a művész önállósága a felolvasásban, behat a nagy mű mélységeibe s mindazt a kincset felszínre hozza, a mely benne rejlik. A közönség lelkesedése alig tudott szünni.

A zenekar az igen nehéz kísérettel, Lóhr ur vezetésével, derekasan megállta helyét.

Veit Vilmos „Tündérek párdalá”-ban a női dalárda oldotta meg feladatát. Az egész emelvényen elhuzódó félkörben foglaltak állást apécsi derek polgárcsaládok leányai, kik mult ősszel néidalárdába egyestültek s egyik kiegészítő faktorát szolgáltatják a „Pécsi Dalárda” és „Zeneegylet”-nek. A „Tündérek párdala” igen kedves alkotásu női kettős, czimének megfelelő lágyssággal; de ép ilyen minőségében megpróbálja az előadókat. Az általános tapssal igazolta a közönség, hogy a diszes tündér-

sereg teljes mérvben kielégítette várakozását s teljes elismerést vívott ki W a c h a u e r Károly karmester urnak a szakavatott betanításért.

Záradéku Herz Henrik „Rondo oriental”-ja adatott elő, P r e u s s u r zongorajátékával, a „Pécsi Dalárda”, a ná dalárda és a zenekar kísérete mellett, tehát minden zenei tényező közreműködésével. A mű elegans hangversenydarab, már tárgyánál fogva is igen vonzó. Egy karaván vonul végig a sivatagon, az út fáradalmi és a számom vésszel fenyegetnek, az igazhívók a prófétához fordulnak hő imával, védje meg mindnyájok életét, míg egyszerre feltűnik az oáz, örömrivalgásban törnek ki a csüggedők, meg vannak mentve. Ez volt az első nagy szabású összműködés, mióta a férfi és női dalkarok egyesültek a fennállott zeneegylettel. Pécsvárosa büszke lehet, hogy ily összműködést produkálhat. A ki e recensiót valahol a távolban olvasva, tulzottnak találja benne egyetmást, felhívjuk, fájadjon ide, hallgasson végig oly hangversenyt, minő a vasárnapi volt s ezafoljon meg hennünket, vagy irgylje meg kis városunk zenei kulturáját.

Végül a „Pécsi Dalárda” egy kegyeletes tényéről kell tudomást vennünk.

Vasárnap ünnepelte Huber Károly, az országos dalárszövetség karnagya 25 évi jubileumát Budapesten, e napon diszített fel a Ferencz-Józsefrend lovagkeresztjével. A dalárda a hangverseny után kegyeletes ünnepélyt improvizált magánkörében, kis közönség előtt, mely értesülve a történendőről, nem tágitott a dalárda mellől. Az „Ébresztőt” énekeltek először, debreczeni dialaluk énekét s következő sürgőnyt küldték a jubilansnak:

Huber Károly urnak, a Ferencz-József-rend lovagjának, a jubilans karnagynak Budapesten.

A „Pécsi Dalárda” az országos dalárszövetség karnagya tiszteletére egybegyűlt, az „Ébresztőt” énekl. A királyi kitüntetés nem ébresztője a dalárda rajagszkodásnak, csak alkalom, hogy azt tolmácsja azirant, aki előtt volt a küzdés, előtte a pálya, aki sohasem csüggedt, hanem mint erős megállta. A jubilans magyar karnagy díszre a magyar dalárügynek, a „Pécsi Dalárda” szíves éjlett meneszt hozzá jubileumára.

Együtt maradt még a társaság pár óráig, a dalárda az ő sajátos kitünőségével énekel még néhány dalt.

Levelezés.

Vörösmart, 1883. márczius 12.

Tekintetes szerkesztő ur!

Kicsiny falu ez a miénk, alig 2 ezer s néhány száz lélek lakik benne; kicsiny falu, akarám mondani város, mert hát némelyek különös előszeretettel titulálják városnak is, sőt sértésnek veszik, ha valami elvetemedett vidéki, vagy bárki fia is, véletlenül, vagy épen akarva „falu” elnevezéssel illeti. Pedig hát az igazságnak sem az egyik, sem a másik elnevezés nem felel meg tökéletesen, mert ennek a mi lakóhelyünknek hivatalos titulája: „Vörösmart nagyközség.” De legyen hát akármí: város, falu vagy épen nagyközség, elég az hozzá, hogy daczára csufolt kicsinységének, néha napján, mit mondok? minden vásárkor, — mert hát közbe legyen mondva, ilyen különlegességgel is rendelkezik, évenként négy van, — sikerül beh bizonyítania, hogy bizony nem valami közönséges falu, de még nem is olyan elfelejtett város, melyről a közigazgatási, vagy egyéb hatóság csak akkor hall valamit, ha az elmaradhatlan adószedéstről van szó, hanem külön meg éneklél is, mert itt minden vásári alkalommal történnek olyan épületes dolgok, a minők 10—20—30 vagy 60 ezer lélekkel bíró városban sem, vagy legalább különb nem! Ugyanis, 1882. július 4-én jöttem én e híres község kebelébe, épen vásári alkalommal, ideiglenes lakó helyet foglalandó. Örültem, lelkemből örültem e kies fekvésű helynek s még inkább vendégszerető népének. Szomorú

valóra kelle ébrednem! két halottra húztak rögtön hirharangot! pár percze utána jelentik, hogy mindkettő férfi s mindkettőt a vásárban verték agyon nehányan a vörösmarti bátor magyarok közül! Szomorú kötelesség volt az, mit itt legelőször is teljesítenem kellett! Fogadtatásnak elég meglepő, különbet ennél nem is készíthettek volna?!

A vásár elmúlt, el a temetés is. Azt hittem, hogy ez csak olyan ritka esemény, minő száz, kétszáz évben szokott egy helyben ismétlődni! Im a legközelebbi vásár ismét ily véres tényrevel végződött.

Ez volt a harmadik ölési eset egy községben, rövid 6 hó lefolyása alatt.

Ilyen világot élünk itt! Hogy ez abnormis állapotnak mi lehet az oka: vajjon a hiányos közigazgatás-e, vagy az épen javíthatlan rosz erkölcs? Én annak az erős meggyőződéssemnek vagyok bátor kifejezést adni, hogy, ha a közigazgatási hatóság nemes feladatát teljesen átvérte felfogná, s a mint kellene lenni — az egyházzal, mint vallás- és erkölcsi testülettel karöltve működne e gyom kiirtásán; ha támogatná egymás önzetlenségét, nem pedig lerontanák azt, mit a másik épít: én úgy hiszem, meg lenne a kívánt siker s nem lenne okunk sem a börtönök túltömöttségéről, sem a templomok ürességéről panaszkodnunk. Ekkor igen sok veszni tért lelket meg lehetne tartani a haza, a család és az egyház számára. De míg ez így nem lesz: addig jót minél kevesebbet, de roszt, annál többet várhatunk.

Mielőtt levelemet berekeszteném, jónak látom ide ígatni a február 25-én lefolyt megyei képviselő választás eredményét is. Elég tapintatlanul s törvényeink rovására, vasárnapra volt a választás kitűzve, a mikor is a két jelölt pártbívei között derrekas küzdelem fejlődött ki, s az eredmény az lón, hogy Boross Sándor nyugalmazott jegyző ellenében Gombarovits Mihály darázsi jegyző választatott meg 17 szótöbbséggel.

Végre márczius 15-ikének méltó megünneplésére a helybeli „Olvasókör” részéről erélyes mozgalom indult meg.

E soroknak nincs egyéb czélja, mint az, hogy a rakonezátlanokba és eltévelyedettekbe hajtsa vissza a becsületérzést és igyekezzenek emelni községük becsületét s jó hirnevét, hogy így végre-valahára ne csak abban tündököljön a község, a mi által szégyent, gyalázatot arat, hanem abban is, a mi által méltóképen megérdemli mások tiszteletét és jó emlékezetét.

Dunaparti.

Törvényszéki csarnok.

Bűnügyek tárgyalása.

- Márczius 5-én.
387/883. Madák István ellen, súlyos testi sértés miatt.
- Márczius 7-én.
292/883. Szücs István ellen, súlyos testi sértés miatt.
8264/882. Steegmüller József Ernő ellen, közhatalosi intézkedés elleni vétség miatt.
- 7/883. Máthán István ellen, lopás, miatt.
- Márczius 9-én.
322/883. Mathanovits Andrásné ellen, lopás miatt.
911/883. Palenzki József ellen, lopás miatt.
- 952/883. Póra István és társai ellen, lopás miatt.
- Márczius 10-én.
1290/883. Trapp János ellen, gyújtogatás miatt.

Polgári ügyek előadása.

Márczius 1-én.

Vésey Rezső tszéki bíró által polg. osztálynál.

1378/p883. Hütter Adám mint gyám. illetve Hütter Jakab — Stork Éva ellen házassági frigy felbontása iránt.

Bogyay Pongrácz tszéki bíró által.
4951/p882. Weisz Herman — Koleszár Andria és társai ellen, ingatlan tettleges átadása s jár. iránt.

5215/p882. Frei Józsefné szül. Heisz Katalin — Straszer Ferencz és neje ellen. 870 frt vételár és ingatlan tulajdonjogának megítélése iránt.

1343/p873. Kakas Erzsébet és társa — Horváth József és társai ellen birtokarány megállapítása iránt.

Közgazdaság.

A „Lord Beaconsfield” fuchsia képezi a legfigyelemreméltóbb újdonságot az idei fuchsia fajok között, mely csoportokhoz jól használható s a hajtások végéin álló virágcsokroival s nagy hosszú virágaival ugy a virágkedvelőt, mint a szakértőt is bámulatra gerjeszti. Egyes piros virágai ugyanis 8—9 cm. hosszúságot érnek el s 10—15 virágja van egy-egy csomóban. E mellett kora tavasszal elkezd már a hidegházban vagy szobában is virágozni s virágzik ki-tartóan késő őszig.

A Bliss-féle csodaborsó tavaly próbált nálunk első ízben talajt s szerencsét, s hogy ne adjunk neki se több dicsőséget, mint amennyit megérdemelt, másrészt pedig, hogy érdemből el ne vegyünk semmit, annyit irhatunk fölé, hogy korainak és törpének elég jó, ugy hogy e tekintetben a czukorborsók között csakugyan az első helyet neki kell adnunk; — mert a 3—4-ik leve-lének kifejlése után már elkezdett virágozni s az egész kitejlett növény alig magasabb 10 cm.-nél, de épen ezen nagy törpesség teszi azt, hogy aránylag e faj sokat nem teremhet. Egy-egy szájról alig jó le 4—6 hüvely, holott e már régebbi puszpáng faj minden szárából kétennyi hüvelyt is kaphatunk ugyanakkora tény, ugyanolyan minőségű talaj s ugyanazon ápolás mellett. — Igaz hogy a puszpáng szára a 15 cm-t. is eléri s valamivel később virágozik s érik is, de termése több s pedig jóval több a Bliss-féléénél. Ez okból a ki mindenáron korai czukorborsót akar s azt üzdészet alá akarja venni, annak kicsinyben eszközöndő művelés ajánljuk a Bliss-féle törpe csodaborsót, — a ki ellenben a természettel egy héttel későbbben is megelégszik s a törpe csodaborsó termelést a szabadban akarja gyakorolni, az maradjon a puszpáng czukorborsó mellett továbbra is.

Nagy libamáj nyerhető, ha a hizlalt libák igen szűk helyen tartatnak, hogy mozogni is alig bírjanak, ha továbbá ivóvizükbe apró faszenderek dobhatnak, miáltal szomjuk mind nagyobbá leend. Ha továbbá a libák kukoriceza és tészta-val tartatnak, mely tészta tömés előtt zsirba vagy olajba mártatik; ha minden 3—4-ik napon, a hizlalandók antimoniumot, borsót, vagy anist kapnak tömés előtt. Mindezen szerek után a máj igen meg szokott nőni. Strassburg környékén — hol mint ismeretes, a libamájnak nagy kelete és mesés ára van — a nagy máj elérhetése végett a hizólibákat a következő kinzásnak vetik alá: A libák durva vászonba varratnak és egy kötélnél fogva pinczében, vagy sötét kamrában felakasztatnak. oly magasra mégis, hogy töméskor azokat a tömő asszony ölébe vehesse s megtömbesse. Tömésre vastag metélt tészta-t használnak, mely kukoricalisztból, árpadarából s kevés téglaporból gyuratik s megsűtítetik. Ezenkívül etetik még a hizókat kisebb metélttel is

melyekbe vasport, vagy antimoniumport gyurnak. A hízalás decemberben kezdődik. Eleintén a libák naponként háromszor tömetnek s naponként 9 metélt kapnak oly rendben, hogy a harmadik metélt vasport, a hetedik antimoniumot tartalmaz; a többi közönséges nagy metélt. A második napon a hízó 12 metéltet kap s napról-napra többet ezentul mindaddig, míg a 12-ik napra 90 metéltre nem szaporodik az adag, melyet most már a hízók négyyszerre kapnak meg naponként. Ivóvízül hideg vizet kapnak, mely langyossal kevertetik. A hízalás addig tart, míg a szárnyak a zsirtól puhák nem lesznek s a libák lélegzése oly nehéz nem lesz, hogy a megfúlástól lehet tartani. Ha ezen eset beáll, leölik a hízott libákat. Ily módon hízalt libák után 1/2—1 kilogramm nehézségű máját is lehet nyerni, melyet Strassburgban, a híres pástétomhoz használnak el és 3—5 frankkal fizetnek. — Tapasztalat szerint 10 libánál ezen rendszer mellett nagy máját csak 6—7-nél lehet elérni; 2—3 liba mindig találkozik, melynél a máj daczára e kinzásnak nevezhető hízalási eljárásnak — nagy máját kapni semmiképen sem sikerül. Idősebb állatokat, öreg ludakat nem igen lehet nízalásnak alávetni.

Faoszlopok s léczetek hasadékaiknak kitöltésére (nehogy oda káros rovarok s azok álcái buzhassák magukat, vagy hogy a nedvesség odaszívódhassék) igen ajánlatos tapaszt ajánl a „Nützli. Bl.“, mely egy rész szétesett oltatlan mész, 2 rész rozsliszból és annyi lenolajból készül, a mennyi a ragasz gyurhatóvá tételére szükséges.

A nyulak rágásától megvédhetjük a „Süchs. Landw. Zeitung“ szerint gyümölcsfáinkat a következő egyszerű módon: A hóesés előtt, vagy tél elején veszünk jó darab avas szalonnabört, melyen kevés réteg-zsír is hagyott s a bőr e zsíros felével dörzsöljük be fáink derekát. Ha a szalonnabört 2—3-szor a törzsön végig húztuk, ez elég arra, hogy a nyul kergét ne bántsa az egész télen át. Olesőbb szer ennél e biztosabb nines; mert egy darab szalonna-bőrrel 50—100 gyümölcsfa dereka is megkenhető. Igen természetes, hogy alacsony fák-nál, ha a nagy hó a koronáig elérne, a korona gallyainak megrágása ellen ez eljárás nem nyujthat védelmet; de fiatal magas és félmagas derekuknál igen olesó és igen célszerű ezen védekezési eljárás. — Patter herenhausi főkertész ennek ellenében ajánlja, a fák derekainak bemészeltet oltott mész és lótrágya keverékéből került péppel s hivatkozik 28 éves gyakorlatára, a mely alatt nem volt réa eset, hogy az ily bemészelt dereku fákat a nyulak bántották volna. Megpróbálhatjuk mindkét eljárást, egyik sem kerül ily oleg nagy költségbe, sem sok fáradságra.

Irodalom.

Az „Ország-Világ“ márczius 10-iki füzetében ifj. Ábrányi Kornél megkezdi a mult számban ígért írói és művészi jellemrajzokat; s csak Ábrányi tolla képes ily jellemzőn, ily kitünően, ily pompás humorral írni, kidomborítani az író s a művész jellemrajzát, a mellett bemutatva s egy pár vonással, egy-két érdekos adattal megismertetve az embert. Csiky Gergely és Szigoty József (tehát az első számban egy író s egy művész) foglalnak helyet e számban s méltán az élő színműírók legkiválóbbika s az élő színművészek legkitünőbbike. Olvassák el többször is olvasóink s akkor állanak méltó szavakat a jellemrajzok dicserésére. A mai szám egyébként is igen változatos. Szabó Endre „Mogyorósvás“ című szép költeménye, Erdélyi Gyula „Noé bárkaja“ című eredeti elbeszéléssének és Sienkiewicz „A falu jegyzője“ című fordított novellájának folytatása képezik a szépirodalmi részt, melyet Ábrányi Emil tárazája zár be: „A hét története.“ melyben sok érdekos dolgot említ föl. Az első lapon Csiky jól sikerült s a legújabb felvétel után metszett arczképe áll: szfán jönnek a többi remek metszvények: egy történeti kép: „Nero a versenypályán.“ két népszerű tájkép: „Lovesa Boszniában“ és a „Besnyői kolostor.“ Hangsúlyos az ily című tengerparti tájkép is: „Megenyve.“ Érdekos a „Hűtlen e v a m a d a r a k“ című állatvilágból és a „Gallardia picta“ a növényországból vett ismertető három fametszet. E

páratlanul álló képes lap előfizetési ára: egész évre 10 frt, félve 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr. Előfizet-heti Wilkens és Waidl kiadónál, Budapest, Korona-herczeg utca 3. számn.

A „Magyarország“ havi folyóirat most megjelent márcziusi füzetével befejezte első félévi pályafutását. A tapintatos körültekintéssel szerkesztett folyóiratnak a folyamatosan levő magyarosodási mozgalom élesztésében, jelentékeny része van, s már csak ezért is támogatásra méltó. De figyelme érdemel az, mint a magyarosodási mozgalom történetének okmánytára is, s ép ezért kívánatos, hogy köz- és magán könyvtáraink, egyletek, társulatok és különösen a kaszinók mentül több példányban megőrizzék az utókornak, mert a magyarosodás története van ősszegyűjtve benne. Előfizetési ára negyedévre csak 1 frt. A már megjelent félévi folyam 2 frtért szintén megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, Sándor-utca 12. sz.

Rovarászati lapok (kiadja dr. Kaufmann Ernő, Szabolcsbánya, Pécs mellett), 3. füzete megjelent. Tartalma: Rovarászati képek, a magyar alföld futóhomokpusztáiról — Sajó Károlytól. — (Folytatás.) A rovarok emésztő készülékére vonatkozó boncz- és élettani viszonyok — Kuncze Leo tanártól. — (Folytatás.) — Jellemző adatok Eger környékének Lepke-famájához — Kempelen Radóttól. — Egy vándor Myriapoda. — Merkl Edétől. — Egyengető készülékek. — Táblával. — Magyarország rovarászatainak czímjegyzéke. — (Folytatás.) Irodalmi tudósítások. — Halál hírek. — Előfizetési ára egy évre 4 frt. o. é., postán, bérmentve küldve.

Beküldetett szerkesztőségünkhez: „Katholikusk ebredjétek“ című röpirat, írta X. Y. Z. Ára 40 kr. Kapható a kiadónál Gosieth Ferencznel Budapestben.

Budapesti értéktözsde.

(Koritz Antal és társa, bank- és váltóház heti-jelentése.)

Bár nem látszott valószínűnek, mégsem mondhatjuk indokolatlannak az e heti tözsdéülzethen mutatkozó reakciót. Két okot is hozhatunk fel annak magyarázatául, hogy miért estek újra az értékpapírok árfolyamai. Az első ok a természetes és ez az, hogy az elért magas árak önkénytelenül is eladásokra buzdították a spekulációt, amál is inkább, mert ez utóbbi a gyakori esalodás miatt már nagyon is gyanakodó lett és csak nehezen tud megbarátkozni a tartós hausse eszméjével. A túlyomó kínálat tehát természetesen lenyomta az árakat. A másik ok: egy véletlen körülmény. Emelítettük ugyanis, hogy a pénzpiacz kedvező viszonyai és az ezek által létrehozott pénzbőség egyik főfontosságú tényezője a szilárd tözsdéi hangulatnak. Legújában azonban a pénzpiacz helyzetében változás állott be. Észak-amerikában szerlelt megdrágult a pénz s mivel ilyenkor Amerika kinülvő követeléseit készpénzben és nem árukban, vagy váltókban szokta behajtani, az angol bankból, mint az Európa és Amerika közti kereskedelmi forgalom főközvetítőjétől, legutóbb mintegy 2 1/2 millió forint aranyat vettek el amerikai számlára, mi által az angol bank tartaléka csökkent és ezzel Londonban a pénz ára kevéssel drágult. Attól tartanak, hogy az angol bank, ha az aranyport növekedni talál, újra felemeli a csak nem rég leszállított kamatlábát és ez magában véve elég ok a tözsdék elkedvetlenítésére. Hozzájárultak még némely nyugtalanító egyéb hírek is és mindezen mozzanatok összhata az értékpapírok árfolyamainak esésében nyilvánult.

De mindazonáltal a tözsdé szilárd alaphangulata iránt a bizalom nem szünt meg, csak megingott. Mint néhány nappal azelőtt, úgy most is remélik, hogy a renteconversio mostanában kerül napirendre. Bizonyítja e nézet általánoságát az is, hogy a hét vége felé, mielőtt az angol bank tartalékainak gyengülése tudomásra jutott volna, a conversio hírenek colportálása lényeges javulást tudott előidézni. E javulás nem volt tartós, mert ma végeredménykép áresökönnek mutatkozik, mely érintette a jétékpapírokat, állami értékeket, vasuti részvényeket, sőt még más értékeket is. Igy a liszt- és gabnaüzlet conjuncturái következtében még az eddig nagyon favisorált malomrészvények legtöbbször is hanyatlást mutat. A mint azonban emelítettük, az e heti árfolyamosökönést a hausse utáni reakciónak tartják, s mihelyt kedvezőbbre változnak a külföldi irányadó pénzpiaczok viszonyai és konkrét alakot nyer a conversio, állandósulni fog a tözsdén is a szilárd irányzat.

A mult heti és mai árfolyamok közti különbséget kitünteteti az alanti táblázat:

	márcz. 4.	márcz. 11.
Magy. hitelrészvény	320.—	310.—
Oszt. „	318.20	308.50
4 %-os magy. aranyjár.	89.40	88.35
5 %-os papírjárdék	87.50	86.45
Oszt. állmvasut	344.—	340.—
Magy. díjsorsjegy	118.—	116.50
Napoleon'dor	9.48	9.49

P i a c z.

Pécs, márczius 13-án.
Az utolsó napokban volt havazás a nedvességet máris nélkülözö földre nagy hasznára vált és ha most csakhamar enyhé idő következik, úgy termelőink könnyen hozzáfoghatnak tavaszi munkálatok teljesítéséhez. A gabnaüzlet esekély árjávalason ment ugyan keresztül a megelőző hét alatt is, de a permanensé

vált pangáson mitsem segített, a bökkenő az, hogy áraink túl magasak lévén, nem tartatnak kivételképe-seknek.

A szombati piacra, tekintettel a hízvatarra, kevés gabna jutott.

buza	frt 8.—	és frt 9.30 közt
rozsa	„ 6.80	„ 6.80
kétszeres	„ 7.20	„ 7.20
árpa	„ 7.—	„ 7.—
zab	„ 6.—	„ 6.30
kukorica	„ 6.20	„ 6.50

Határüzleti zárlatok:

Budapesten.		
szokványbuza	frt 9.60	péNZ frt 9.64 áru.
1883. évi „	„ 10.20	„ 10.23
tengeri máj-jun.	„ 6.37	„ 6.37
zab	„ 6.50	„ 6.53

Bécsben.		
szokványbuza	frt 10.10	péNZ frt 10.12 áru.
1883. évi „	„ 10.53	„ 10.60
szokványzab	„ 7.—	„ 7.07
„ 1883-ösre	„ 6.90	„ 6.95
tengeri máj-jun.	„ 6.85	„ 6.87

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és érték-tözsden.

Budapest, 1883. Márczius 13-án.

	PéNZbeli árt.
1 Magyar aranyjárdék 6%	120 30
2 Magyar aranyjárdék 4%	88 75
3 Magyar papírjárdék 5%	86 85
4 Magyar vasuti kölcsön.	136 25
5 Magyar földterhermentési kötvény .	98 60
6 Temes-bánati „	98 —
7 Erdélyi „	98 —
8 Magyar szőlődzsma váltásági	97 50
9 Magyar nyeremény sorsjegykölcsön .	116 25
10 Tiszazabálvázási és szegedi sorsjegy	110 —
11 Osztrák járdék papírban	78 25
12 „ „ ezüstben	78 50
13 „ „ aranyban	97 70
14 Osztrák-magyar bankrészvény. . . .	831 —
15 Magyar hitelbank részvény.	311 40
16 Osztrák hitelintézet	311 40
17 Cs. és kir. arany	5 64
18 20 frankos arany (Napoleon'dor) . .	9 49
19 Német birodalmi márka	58 55

Közlekedés.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelött	5 óra 35 percz este
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 óra 40 percz reggel	10 óra 58 percz délelött
5 óra 50 percz este.	10 óra 7 percz este
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. n.
10 óra 34 percz este.	8 óra 47 percz este.

A személyszállító hajók a Dunán következőleg közlekednek:

B u d a p e s t r ől Zimony-Gyurgyevóra kedden, csütörtökön és szombaton 11 órakor éjjel. **M o h á c s r a** naponta 12 órakor délben.

M o h á c s r ől Zimony-Gyurgyevóra szerdán, pénteken és vasárnapon 8.15-kor reggel.

M o h á c s r ől Budapestre kedden, csütörtökön és vasárnapon 2 1/2 órakor reggel. Továbbá naponta 11 órakor délelött.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felölös szerkesztő: Bodó István.

Ház bérbeadás.

A pécs-belvárosi József-utczában fekvő 4. sz. a. házban 4 szobából álló kényelmes és azonnal elfoglalható lakás bérbbe adandó. Bérleti feltételek iránt értekezhetni a tulajdonos Fürster Bélánál, vagy Bodó István ügyvédnél (Mária-utca 1. sz.)

Tekintettel a helybeli takaréktárok kamatláb leszállítására, legajánlatosabb
tőkeelhelyezés!

Magyar földhitel-intézet

Magyar jelzálog-bank

Pesti magyar kereskedelmi bank

záloglevelei.

Ezen záloglevelek árfolyam szerint:

$5 - 5\frac{1}{4}\%$ -ot

jövedelmeznek, azonkívül még azon előnnyel is bírnak, hogy kisorsolásuk esetében árfolyamuk mellett, még **nyereményt is hoznak**. — Ezen intézetek részére kiadott törvények értelmében a **szelvények és kisorsolt záloglevelek minden levonás nélkül kifizettetnek**.

E záloglevelek kaphatók

SCHAPRINGER J.

váltóüzletében Pécsen.

Patentirozott-órarugony-mellfűző (Mieder)

csüngő órarugony-rudacscsal (halsont betét helyett).

Cs. k. szabadalmat nyert 1882. márczius 19.

A mellfűzők legyenek jók és jutányos áruak, mi a hölgyek jogos kívánsága, de az eddig használt **betétek** nem felelnek meg **az előbeni mellfűzők megváltoztatott alakjának és hosszúságának**, úgy, hogy rövid használat után ketté törnek, mi által a legszebb mellfűző is értéktelenné válik; az órarugonyok ily módoni használata által a halsont — és egyéb mellfűzőbetétek háttérbe szoríttatnak, s miután az órarugony betétek a rozsdától is meg vannak óva, azok egyedül nyernek előnyt tartósságra nézve a halsont ellenében, ennél fogva a jövő csakis a

patentirozott-órarugony-mellfűzőknek

van biztosítva.

Az órarugony-rudacsok **rendkívül könnyűek** és az ujjakra is tekerhetők s természetesen nem igen törékenyek, minél fogva a mellfűző használata igen kellemes, miután a rugonyok szélességben simulnak a testhez, s annak kellemetlenségét nem okoznak, mert minden testmozgálynak nyomás nélkül engednek.

A betétek, melyek fel- s lefelé a legkisebb mozdulatot tesznek, a kelmét nem rongálják, minél fogva a mellfűzők igen hosszú ideig használhatók.

A **patentirozott-órarugony-mellfűzővel**, mely minden hölgynek szép alakot kölcsönöz, semminemű halsont nem fog jutányos ár és tartósságra nézve versenyezhetni.

POLLÁK SOMA

Fehérnemű és női pipere ezíkek raktára.
Pécsen.

Asztalos- és kárpitos-butor.

Több száz szoba berendezésére
legolcsóbb ár mellett

mindenkor készletben kapható

STEINBACH SÁNDOR

cs. kir. kizárólag szabadalmazott

kárpitos, diszitó és butorgyárosnál
Budapestben,

Ferencz József-tér 6. sz. alatt

„Európa szálloda“ átellenében.

Kiházásitási és nagyobb mérvű berendezéseknél különös
ártelegedés.

Képes árjegyzék ingyen.

Hirdetmény.

A pécsi egyesült külvárosi takarékpénztár a nála f. évi márczius hó 31-ik napjáig elhelyezendő betétek után **ezentul is 5 százalékot fizet**; — a f. évi április hó 1-ső napjától kezdve elhelyezendő betétek után pedig **4 $\frac{1}{2}$ % kamat élvezetet nyújt a betevőknek, és mindkét esetben a kamat, jövedelmi adót maga fizeti.**

Pécs, márczius 12-én 1883.

Az igazgatóság.